

80-річчя

члена-кореспондента НАН України

Ю.О. КАРПЕНКА

---

29 вересня виповнилося 80 років відомому мовознавцю членові-кореспондентові НАН України Юрію Олександровичу Карпенку.

Ю.О. Карпенко народився 1929 року в м. Малині Житомирської області, у сім'ї бухгалтера. Після повернення батька з фронту родина переїздить до Станіслава (тепер Івано-Франківськ). Програму 9-го класу Юрій вивчив екстерном і відразу ж перейшов до 10 класу, який закінчив у 1948 р. зі срібною медаллю. Вищу освіту здобув на філологічному факультеті Львівського університету, який закінчив 1953 року із відзнакою. Після цього продовжив навчання в аспірантурі Чернівецького університету під керівництвом професора О.Н. Савченка. У 1956 р. Юрій Олександрович захистив кандидатську дисертацію «Історія форм кількісних числівників в українській мові». Він очолював кафедру загального мовознавства і був деканом філологічного факультету університету. Завдяки його ґрунтовним працям із топоніміки різних районів Чернівецької області на кафедрі було закладено основи вивчення онімної лексики. У 1967 р. він успішно захистив докторську дисертацію «Топонімія Буковини».

Рік потому вчений переїздить до Одеси, де працює в Одеському національному університеті ім. І.І. Мечникова, спочатку завідувачем кафедри загального та слов'янського мовознавства, з 1979 р. — завідувачем

кафедри російської мови, а з 1992-го очолював кафедру української мови. У 2006 р. Ю.О. Карпенка обрано членом-кореспондентом НАН України.

Перу вченого належить 440 наукових праць, із них 8 монографій, 5 підручників. Понад 50 праць надруковано за кордоном, у Росії, Білорусі, Чехії, Словаччині, Бельгії, Болгарії, Югославії, Німеччині. Юрій Олександрович підготував 62 кандидати і 5 докторів наук.

Ю.О. Карпенко створив авторитетну в світі одеську ономастичну школу. У колі наукових інтересів ученого українська мова в синхронії та діахронії. У цьому контексті особливу увагу він приділяє вивченню власних назв, їхнього походження, структури та функціонування. Юрій Олександрович створив концепцію сутності власної назви, топонімної системи, розробив засади онімної етимології, утворення космонімів і слов'янських теонімів, ґрунтовно вивчив карпатську гідронімію та оронімію. Сьогодні визначний український ономаст активно досліджує роль власних назв у художньому тексті. Крім цього, учений розробив теорію походження української мови, а також формування її фонологічної системи.

Наукова громадськість, колеги та учні щиро вітають Юрія Олександровича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, невичерпної енергії та наснаги.